

„Moeder zijn,

een godsgeschenk !”

Kinderen hebben is een niet te stillen oerinstinct voor Steense Linda Sabbe,

mama van drie lieve dochters

Kan Moederdag wel prozaïsch zuiverder en vrouwelijk sterker uitgebeeld, dan met bovenstaand klaverblad van vier? Links Glynis (13, vrank ding, rad van tong), helemaal rechts Sharon (17, wat slordigheid zal haar pekelzonde wezen); vooraan middenin Heather (7, kan nogal doordreunen... wat eigen is aan kakkernestjes) centraal Linda Sabbe, niet alleen een moeke uit de duizend... maar eveneens een vrouw met haar op de tanden. Wat denken de schaapkes over moeke? Sharon: „Ik ben geen gemakkelijke teenager, maar ze heeft veel over voor mij. Ik zou haar niet kunnen missen.“ Glynis: „Als ik iets nodig heb is mama nooit verweg.“ Heather: „Het is een lieve, mooie mama, met wie ik graag naar de cinema ga.“

Opgegroeid in het arbeidersgezin van IJslandvaarder Victor Sabbe (84) en zijn al te vroeg, op 64-jarige leeftijd, overleden vrouwtje Mina, kon Linda, woensdag net 45 jaar geworden, zich geen gezelliger nest toewensen met twee oudere zussen, Monique en Christiane, broer Roger... en *achterkومتje* Marc. Wie ben je, wat wil je, wat word je ??? Vragen die ijselijk worden naar het antwoord toe: Linda zat nog in het derde leerjaar toen ze nog niet aardig de „Sound of Music” *do-re-mi-fa-solde* en in moeders waskot met een vijftal meisjes vrij declameerde en acteerde. „In die tijd was het al heel wel, dat je mocht verder studeren... dus werden die talentvolle dagen wijselijk afgesloten.” Dochterlief had evenwel met Hermientje Crombez een schat van een moeder die, volks en geliefd in wijk en buurte, altijd present was voor haar kroost. Goedheid die ook Linda bekroop toen ze naar de verpleegsterschool trok... en iets later samen met krullebol Danny een formidabele musical zou schrijven over hun drie blonde dochters. Linda vindt het moederschap een godsgeschenk.

Zonder het breed te hebben had het gezin, volgens Linda, alles wat het moest hebben. Men was erin geslaagd een huisje te bouwen en met vader als enige kostwinner, moest er op de centjes gelet worden. „Pa liet ons tamelijk vrij. Ma was strenger, vooral voor *Motje*, zoals ze me noemde, omdat ik een nogal revolutionair stuk was. Moeder was waarschijnlijk opgevoed waar weinig werd gesproken en nog minder voorbereid. Dus hebben wij alles zelf een beetje moeten ontdekken.”

Pa socialist maar toch naar 'nunnenklutters'

Hoe eigenaardig het mag klinken, maar niettegenstaande pa Victor van inborst socialist was en moeder niet overdreven katholiek, trok Linda Sabbe toch naar de *nunnenklutters* in de Schapenstraat. „Dat was de tijd van zuster Lutgardine, een moderne non die open-

stond voor andere meningen. Lut is nog op bezoek gekomen in ons clubje — in het waskot van ma! — waar we met een vijftal meisjes voor haar een sketch opvoerden.”

— **Welke kleuter was jij nog?**

— **Linda:** „Geen deugnet. Een sociaal ding dat nogal bij kinderen rondhing of deel uitmaakte van groepjes. Omdat ik graag zong, spijt het me geen solfège te hebben geleerd en de mogelijkheid niet te hebben gehad om piano te studeren. In de lagere school was ik een goeie middelmaat, die pas uitblonk als zang en dans op het programma stonden.”

— **Voordracht en toneel lagen je ook?**

— **Linda:** „Wat acteren betreft, lag het komische me beter dan dramatiek. Ik heb me evenwel niet genoeg in die branche ontwikkeld om werkelijk als artieste te kunnen doorgaan. Waar het me vandaag allemaal meer zou aanspreken, ontbreekt me nu de durf...”

— **Met wat had je moeite als jonge snaak?**

— **Linda:** „Het strenge systeem heeft me altijd gestoord. Je weet wel: het met zijn allen

in de rij staan, het stijf op je stoel zitten; reglementen die mij, los en spontaan type, danig stoorden.”

— **Had je fantasie?**

— **Linda:** „Verbeelding houdt een mens toch recht in zijn leven. Zelfs in de liefde — hoe oud ik ook ben! — speelt creativiteit een dominerende rol. Na een romantische film wat deugdelijk nakaarten kan toch heerlijk zijn. Eens goed kunnen lachen, vind ik al even belangrijk. Het leven is toch meer dan gewoon *één en één is twee...* Zijn het vaak de nevenkantjes niet die een mens vandoen heeft?!”

— **Paus, politiek, rechtvaardigheid...**

— **Linda:** „Ik keek en kijk niet op naar de paus. Volgens mij is het een mens lijk een ander. Wat evenwel bij gelegenheid geen respect uitsluit. De gewone politiek interesseert me. Omtrent rechtvaardigheid wil ik wel kwijt dat de ene mens erdoor gedragen wordt... maar de andere sterveling van alle billijkheid verstoken blijft: de een heeft alles

en de andere heeft niets.”

— **Hoe jong was je toen je al kon dansen?**

— **Linda:** „Ik was nog zo'n kleine *pernukkel* toen ik al op de dansvloer uit de voeten kon met rock & roll, tango en helse beat... Alleen de driekwartmaat van de wals bleek mijn plissérok niet voldoende op toerental en wijdte te krijgen om met billetes en beentjes te *sekskonten*. De tango is mijn lievelingsdans, die telkens weer die kriebeling in mijn buik en het oerinstinct op slag doet wakkerschieten.”

In 'verpleging' confrontatie met barensweeën

Op zeker moment ging Linda Sabbe richting Stimjo om er snit en naad te volgen. Ze bekent zelf niet van de handigste te zijn geweest. Maar moe-

der Mina hield voet bij stuk: „Daarna kun je in het volkse COO-winkelcentrum gaan werken.” Dochterlief hield het drie jaar vol, was goed in theorie en bleek ook in de praktijk al bij al nog zo slechts niet te zijn.

— **Linda:** „Op mijn 15de ben ik naar de verpleegsterschool gegaan, waar ik me goed voelde en er vijf jaar bleef. In die dagen vrijde ik en stond mijn hoofd op andere dingen. Stom hé... maar ja, ik miste mijn laatste jaar en bracht het derhalve niet verder dan verpleegassistent.”

— **Een jonge meid in een verpleegsterschool...**

— **Linda:** „Waar de gegadigden een beetje van overal kwamen — van stad, buiten en binnenland — was er een kolossale verscheidenheid aan leerlingen. Ik heb daar heel goede vriendinnen leren kennen. Mijn eerste drie jaar volgde ik *kinderverzorging*, dus kwamen er benevens bed opmaken technieken met poppen bij te pas. Kinderverzorging is een zeer zware en verantwoor-

delijke taak, die door de meeste mensen vaak onderschat wordt.”

— **Als verpleegassistent naar 'Wante'...**

— **Linda:** „Ik heb daar zeer graag gewerkt en deed er uiteindelijk twee jaar heekunde en een viertal jaar materniteit. Wanneer een moeder haar kindje baart, ga je spontaan in die ongelooflijke vreugde op. Er is trouwens een band tussen verpleegster en moeder in spe. Echt *allebei* willen ze dat de baby er zo spoedig mogelijk is en de pijnen verdwijnen. De manier hoe men je hand vasthoudt, spreekt boekdelen...”

— **Rampspoed niet altijd weg te denken...**

— **Linda:** „Ik zie de dame nog voor me die wist dat ze een dode baby droeg en een infuus met een bepaald product vandoen had om de afgestorven vrucht te doen afkomen. Traantjes bleven natuurlijk niet achterwege. Blijven zitten, luisteren en meevoelen is het enigste wat je dan als verpleegster rest...”

Kinderopvang dient serieuzer aangepakt!

Toen Linda op zekere dag wilde autorijden, werd ze de vier jaar oudere Danny Van Overstraeten als ideale lesgever aangezegd. Maar vooraleer er over koppelingen, reglementen en verkeerstekens werd gesproken, had Sabbetje de blik vanuit de helblauwe ogen van de blonde krullenkop in de gaten. Met zo'n persoonlijkheid moest het wel klikken!

— **Linda**: „Naderhand hebben we lang als partner samen-geleefd... en zijn eigenlijk maar getrouwd na de geboorte van onze derde dochter Heather (7). Ik nam zes jaar loopbaanonderbreking, omdat ik wilde genieten van de opvoeding van mijn kinderen.”

— **Moderne mensen trouwen minder en minder...**

— **Linda**: „*Trouwen* komt weer meer en meer op bij jonge mensen. Toegegeven: ik deed het uit financiële overweging.”

— **Waarop sta je bij de opvoeding?**

— **Linda**: „Respect voor natuur en medemens zitten hoog bij mij... en bij Danny. Vuiligheid dient gesorteerd en papier niet op straat gegooid. Als wij kamperen in de rotsachtige Zuid-Franse Ardèche, mag men altijd *achter ons gat* komen: alles wordt opgeruimd.”

— **Heb jij gezag?**

— **Linda**: „Ik heb veel geduld, maar als het te ver gaat,

realistische wereld is niet vreemd aan Amerikaanse toestanden. Normaal dat moeders al eens door angst bevangen worden omtrent hun kinderen. Ik relativeer zo iets, omdat ik mijn kinderen ken en stuk voor stuk vrouwen in hen heb. Heel belangrijk dienaangaande: laat ten alle tijde je kinderen hun zeg zeggen!”

— **Wat moet t.o.v. moeders dringend veranderen?**

— **Linda**: „De kinderopvang moet serieuzer aangepakt worden. Vandaag vallen de tekorten pertinent op. Leven we niet in een tijd dat **alle jonge vrouwen** de werkfrak moeten aantrekken? Is het niet meer dan normaal dat kinderopvang een trapje hoger moet staan: zeg maar dat de *oppassers* een navenant loon krijgen, zodat spontaan meer kwaliteit naar de verzorging uitgaat. Soepelheid moet prioritair gesteld worden naar de jonge moeders toe: is het niet triestig hoe kindjes 's morgens vroeg uit hun huis gesleept worden... om pas 's avonds terug in het nest komen. *Geef jonge moeders toch de mogelijkheid om een tweetal jaar thuis te blijven om zelf voor hun kleintjes te zorgen!* Dat is dan een moderne tijd, in de meest efficiënte en sociale zin van het woord!”

— **Drugs en misdadigheid...**

— **Linda**: „Je kunt alleen maar hopen dat je kinderen er af zullen blijven. Natuurlijk wordt er bij ons thuis hierover gesproken. Ik hoop dat ze in een goed milieu terecht komen en op goede vriendinnen kunnen rekenen. In die zaken mag men niet alles op de kap van de overheid schuiven: de kern van zaak die moet qua opvoeding en dies meer nog altijd van thuis uit meegegeven worden!”

blijft men best uit mijn vaarwater. Jazeker, ik durf de fouten van mijn kinderen zien. Waar mijn dochters gaan of zijn, dienen ze altijd een afspraak te maken. Ik wil gerust zijn en weten waar ze verblijven.”

— **Meisjes grootbrengen niet vergemakkelijkt...**

— **Linda**: „De huidige mate-

Broer Marc getrouwd in Marokko

Een lieve mam

Je moet niet rijk zijn om lief te hebben, net zoals er geen weelde vandoen is om moeder te eren... en gelukkig te zijn. „In Marokko heb ik pas het weezinwekkend verschil gezien tussen armoe en welstand”, zegt Linda Sabbe, die met heel de familie naar het Afrikaanse Berbersland trok om het huwelijk van broer Marc met uitverkorene Zoubida bij te wonen.

„In Marokko leven de meeste mensen nog in krotten, om niet te spreken van de dutsen die, onder een lap plastic, op straat huizen”, heeft Linda Sabbe met eigen ogen gezien. „Gemeenschappen hokken samen op het strand. De mensen die het ondergaan vinden het blijkbaar heel gewoon. Het komt ons, Westerse *welvaartlieden*, bijna onverklaarbaar voor hoe lief die mensen blijven. Hoe ze het weinige dat ze hebben nog zouden delen.”

— **Het contact met Zoubida's moeke...**

— **Linda**: „Het is een heel lieve mam, die door haar zes kinderen op handen wordt gedragen. Wij kunnen gewis nog veel leren van de enorme sociale band die deel uitmaakt van het Marokkaanse volk. De les die ik eruit trok is de volgende: als ik hier in mijn Steense *country* om *prullen-van-niets* zaag en zanik zou ik beter mijn eigenzelf afsnakken, dat ik beschaamd zou moeten zijn. Vooral na hetgeen ik bij het Berbervolk heb gezien.”

Het gezin Danny Van Overstraeten-Sabbe is heus niet dierenvriendelijk. Hier zijn we Linda met hond Charly. Er is ook nog een kat Tijger, alsmede konijntjes Rocky, Fanny en Turbo. We hadden het al over broer Marc, maar Linda heeft nog veel meer. Zus Monique, die haar man op zee verloor: ze is de tweede mama die oog houdt op alle Sabbetjes; Christiane, die ergens meer vriendin dan zus is... en aan wie je alles mag vertellen; broer Roger, een brok SKVO-verleden op zich die enorm vechterstemperament en vooral rappe benen had. Reden waarom Linda's dochters allemaal een Engelse voormaam hebben? Heel gewoon, omdat Danny's moeder Violette afkomstig is van het Engelse Birmingham.

Het groot verlangen van Linda en Danny

Voor de eerste keer zwanger

Bij de eerste symptomen van misselijkheid en braken konden Linda en Danny niet blijer zijn: het kind dat ze wilden, zou er normaal komen. Welnee, ze had geen angst voor haar eerste: het verlangen naar een eigen wicht was zó groot, dat Linda geen tijd had om het benauwd te hebben.

Met een vent als Danny die eveneens aan het fornuis zijn man staat... kan je geluk toch niet meer stuk! Iets wijsgerig sluit Linda af: „Ik heb het allemaal meegemaakt. Had het goed en moet zeker niet weerkeren. Met vallen en opstaan heb ik veel geprobeerd en veel geleerd. Ik had geen schrik van het leven: ik heb durven leven!”

— **Zwangerschapssymptomen meegemaakt?**

— **Linda:** „Behalve wat misselijkheid tijdens de eerste drie maanden, had ik een hele goede zwangerschap. Omdat ik als verpleegster al zoveel geboorteprocessen meemaakte, was er van vrees heel weinig sprake.”

— **Dan ga je binnen...**

— **Linda:** „In de namiddag van 29 april 1983 ging ik binnen in de materniteit. Wante waar Dr. Ponnet van dienst was. Je bent enorm nieuwsgierig hoe de baby er zal uitzien. Danny was zenuwachtig en zei niet veel, maar zat heel

de tijd bij me... om me gerust te stellen.”

— **Dan begint het...**

— **Linda:** „Ik heb een vijftal uur in de arbeidskamer met weeen gelegen. Regelmatig komt een verpleegster kijken en ook de gynaecoloog blijft in de buurt. Ze monteren je absoluut op: „'t Zal niet lang meer duren, je hebt al zoveel of zoveel ontsluiting. Nog een beetje *courage*.” De arbeidskamer is niet zo gezellig...”

— **Vandaar naar de verloskamer...**

— **Linda:** „Je hebt het hier voor zo'n 30 à 45 minuten. Het is het moment om te persen. Als je je laat verdoven is het niet gemakkelijker, omdat je dan wel de drang om te persen mist. Zonder verdoving voel je meer de enorme drang om te duwen.”

— **Dan gebeurt hét...**

— **Linda:** „Een niet onder woorden te brengen emotie

die zich afspeelt tussen de belangrijkste participanten aan het geboorteprocess: de aanstaande moeder én vader! Wat op dat ogenblik bij een vrouw telt — *en dat is de échte waarheid* — 't moet eruit! Het is het enigste wat dan door je hoofd gaat. Noem het dierlijk instinct. Als dat vleeslijk, warm, nieuw leven tenslotte geboren wordt, is dat zo'n onbeschrijflijk gevoel, dat ik er nu — zoveel jaar na

de feiten — nog altijd ijselijk koud van word. Als alles weg is en de baby is daar, ondervind je als vrouw en als man iets ongelooflijks voor al de pijnen die je, samen, hebt doorstaan...”

— **Je eerste woorden...**

— **Linda:** „Godlieve-deugd!, er zijn dan geen woorden... Niets... Een moment van volledige stilte... De navelstreng was nog niet doorgesneden, het kindje lag op mijn buik en Danny en ik schreiden in mekaars armen. Weet je dat ik, op zeker ogenblik, onze Sharon zelf een beetje op de wereld heb helpen trekken!”

— **Het baren van een kind...**

— **Linda:** „Een onbeschrijflijk gevoel. Als je naderhand voor de eerste keer je kindje gaat wassen, is de kleine broze schat in werkelijkheid nog kleiner dan de poppen waarmee je vroeger speelde. Alles gebeurt zo onwennig. Je bent bevreesd dat je de baby zult pijn doen.”

— **Van één komen er drie!**

— **Linda:** „Mijn andere bevallingen, die Danny trouwens filmde, gebeurden onder water in de materniteit van het Serruysziekenhuis. De derde, Heather, dreigde zo fantastisch rap te komen... dat we ons moesten spoeden, of anders was ze warempel aan de deur geboren!”